

ARCHEOLOGIENOTA 2021F219
Schoten - Ambiorixlei

DEEL II : PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

ATELIER ILSE ROOVERS
ARCHEOLOGISCHE STUDIES
RAPPORT 36

Atelier Ilse Roovers
Bergstraat 39
2861 Onze-Lieve-Vrouw-Waver
0495 / 88 72 88

© Atelier Ilse Roovers, Archeologische studies, 2021, 36.

Illustratie voorblad: Postkaart Collectie Beeldbank Schoten Koningshof-Botermelkbaan inv.nr. AA0259POS:
Hotel De Linde op de hoek van de Botermelkbaan en de Alice Nahonlei.

Op de teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Gelieve mij de wens om gebruik te maken van de teksten of illustraties schriftelijk over te maken. Deze uitgave mag niet zonder bronvermelding worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt. Gegevens worden niet gedeeld met derden zonder uitdrukkelijke toestemming van de opdrachtgevers of initiatiefnemers. Atelier Ilse Roovers aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

ARCHEOLOGIENOTA 2021F219

Schoten - Ambiorixlei

DEEL II – PROGRAMMA VAN MAATREGELLEN

446 Het Hotel

Ilse Roovers

Onze-Lieve-Vrouw-Waver
2021

Inhoudstafel

DEEL II : PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1. INLEIDING	5
1.1 Administratieve fiche	5
1.2 Aanleiding vooronderzoek	6
1.3 Impact van de geplande werken	7
2. RESULTATEN VAN HET VOORONDERZOEK.....	8
3. ADVIES VOOR HET VERVOLGONDERZOEK	9
Bepalingen inzake toevalsvondsten.....	10
Bibliografische referenties	11
Lijst van Figuren	11

1. INLEIDING

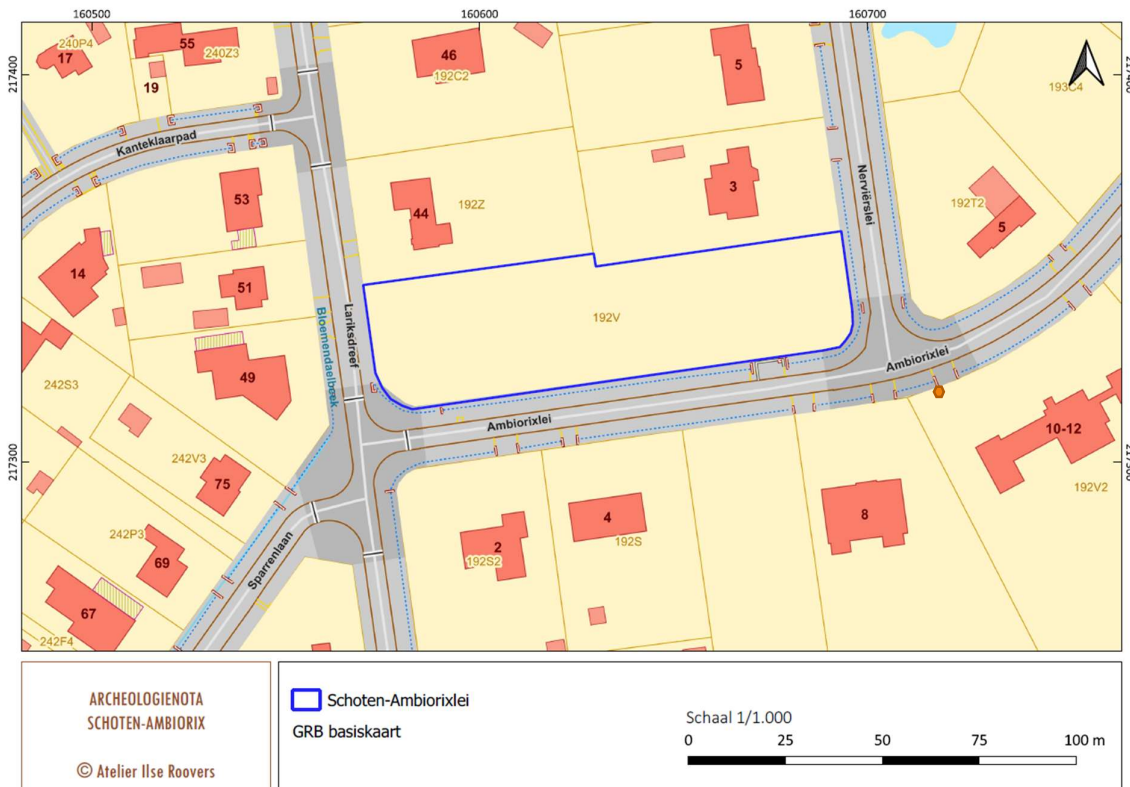
1.1 Administratieve fiche

Project	Archeologienota Schoten - Ambiorixlei
Projectcode	2021F219
Oppervlakte terrein	ca. 3.867m ²
Geplande ingreep	Verkaveling van gronden
Wetgeving	De wetgeving met betrekking tot de archeologie: het onroerend erfgoed decreet van 12 juli 2013 en het onroerend erfgoed besluit van 16 mei 2014, die voor archeologie in werking traden op 1 juni 2016, gewijzigd op 18 juli 2017 en met terugwerkende kracht toepasbaar vanaf 1 juni 2017.
Gemeente	Schoten
Provincie	Antwerpen
Arrondissement	Antwerpen
Kadastrale gegevens	1 ^{de} afdeling Schoten, sectie D nr. 192/v
Autorisatie	Ilse Roovers, OE/ERK/Archeoloog/2019/00032
Auteurs	Ilse Roovers
Onderzoekstermijn	juni 2021
Trefwoorden	Archeologienota, bureaustudie, Centrale Kempen, Schoten.

1.2 Aanleiding vooronderzoek

Het terrein waarvoor een omgevingsvergunning wordt aangevraagd, is gelegen aan de Ambiorixlei te Schoten, kadastraal perceel, 1de afdeling Schoten, sectie D nr. 192/v. Het terrein is 3.867m² groot.

Het betreft een aanvraag voor een **verkaveling van gronden** van twee loten. Voor de uitvoering van deze verkaveling dient de initiatiefnemer een omgevingsvergunning aan te vragen. De gemeente Schoten legt **bijkomende verkavelingsvoorschriften** op.

Figuur 1: Het plangebied op het Grootchalig Referentie Bestand (bron: geopunt)

1.3 Impact van de geplande werken

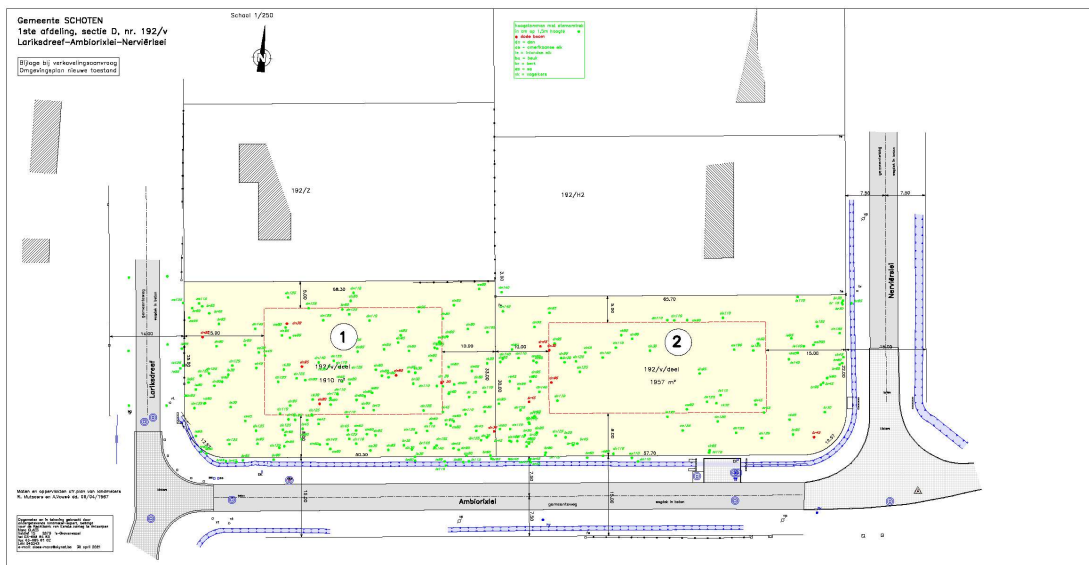
De initiatiefnemer vraagt een omgevingsvergunning aan voor de **verkaveling van gronden** in een woonparkgebied. Het terrein zal worden opgedeeld in twee loten voor open bebouwingen.

Er gelden **bijkomende verkavelingsvoorschriften** die zijn opgelegd omdat de gemeente het groene karakter van kavels en omliggende percelen in woonparkgebied wil behouden. Daardoor zal de zone waar bodemingrepen zijn gepland **maximaal 250 m² voor de gebouwen** per kavel bedragen met een bijkomend **maximum van 10% voor omgevingsaanleg** (dat is max. 190m² voor lot 1 en 193m² voor lot 2). Daarnaast bepaalt het RUP Berkenrode dat het vellen van hoogstammige bomen alleen wordt vergund voor zover dit noodzakelijk is voor de oprichting van gebouwen en het nemen van toegang tot die gebouwen. Waardevolle bomen moeten maximaal behouden blijven.

Het terrein is momenteel onbebouwd en was een heidegebied in de 18de eeuw. Onder heide zal de bouwvoor tussen 20 en 40cm dik zijn geweest. In de 19de eeuw is de heide ontgonnen voor het aanplanten van naaldbos. In de 20ste eeuw is het naaldbos tenminste één keer gekapt tussen 1981 en 1989.

Gezien de geringe diepte van de bouwvoor onder heide kunnen we bij de ontginning van de heide en de aanplant van het naaldbos reeds uitgaan van een eerste, beperkte bodemverstoring. Bij het rooien van de naaldbomen kunnen we echter uitgegaan van een **zware bodemverstoring**. Naaldbomen hebben immers een centrale wortelpen en een diepgaande wortelstructuur. Daarbij komt dat de boskap niet volgens de huidige archeologische richtlijnen zal zijn uitgevoerd. Op het digitaal hoogtemodel zien we dat het terrein is afgevlakt en 0.50m lager ligt dan de omgeving. Dit is een bewijs dat het terrein werd genivelleerd, hoogstwaarschijnlijk kunnen we hierin de sporen herkennen van de 20ste eeuwse boskap.

Figuur 2: Plan van de verkaveling op schaal 1/250 (bron: opdrachtgever)

2. RESULTATEN VAN HET VOORONDERZOEK

Op de volgende onderzoeksvragen werd tijdens het bureauonderzoek een antwoord geformuleerd:

- Welke gegevens bieden de gekende bronnen over archeologie en cultuurhistorie m.b.t. het plangebied?
- Hoe evolueerde het landschap? Is er een evolutie in het grondgebruik ter hoogte van het projectgebied?
- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief? Wat zijn de gekende verstoringen?
- Is verder aanvullend vooronderzoek noodzakelijk?

Het volstaat hier om te verwijzen naar de resultaten van het bureauonderzoek. Zie deel I, Verslag van Resultaten, Hoofdstuk 4. Synthese, 4.1. Conclusies uit de bureaustudie op p. 29.

3. ADVIES VOOR HET VERVOLGONDERZOEK

In het programma van maatregelen wordt een gemotiveerd advies geformuleerd over het al dan niet nemen van maatregelen in functie van het archeologisch erfgoed bij bodemingrepen.

Op basis van deze bureaustudie is het mogelijk om voor het plangebied Schoten-Ambiorixlei een gefundeerd advies te formuleren:

- Verdergezet archeologisch onderzoek naar steentijd-artefactensites wordt niet geadviseerd omdat uit de bureaustudie blijkt dat er een lage verwachting is op het aantreffen van deze vindplaatsen. Het terrein ligt niet in een gradiëntzone. Deze zones zijn wel aanwezig in de ruimere omgeving in de Schijnvallei. Op basis van de landschappelijke en de historische context kunnen we besluiten dat de kans op kenniswinst vrijwel onbestaande is door een reeks van bodem verstorende activiteiten in de 19de eeuw en 20ste eeuw (heideontginning, aanplanting naaldbomen en boskap).
- Verdergezet archeologisch onderzoek naar sporensites vanaf het laat-neolithicum wordt niet geadviseerd. Vanuit de archeologische context is het aantreffen van nederzettingssporen uiteraard niet onbestaand, maar wel laag. Op basis van de landschappelijke en de historische context kunnen we besluiten dat de kans op kenniswinst vrijwel onbestaande is door een reeks van diepgaande bodemverstorende activiteiten in de 19de eeuw en 20ste eeuw (heideontginning, aanplanting naaldbomen en boskap).
- Voor dit plangebied wegen de kosten niet op tegen de baten, de kans op kenniswinst. Door de bijkomende verkavelingsvoorschriften zou een archeologische site, indien die aanwezig zou zijn, maar deels kunnen onderzocht worden. Hierdoor kunnen onderzoeksvragen niet gefundeerd beantwoord kunnen worden. We vermelden hier het bureauonderzoek dat in 2018 werd uitgevoerd voor een gelijkaardig terrein in een woonparkgebied aan de Botermelkbaan, op ca. 1km van dit plangebied. CLAESEN¹ stelde een hoge verwachting op voor steentijd-artefactensites en een lage verwachting voor sporensites. Vanuit een kosten-batenanalyse werd geen vervolgonderzoek geadviseerd.

Omdat de kans uitgesloten is om nog intacte sporen aan te treffen die een waardevolle bijdrage kunnen leveren aan de archeologische en historische kennis van een eventuele archeologische of historische site adviseren we om het projectgebied vrij te stellen van verder archeologisch onderzoek. Een kosten-batenanalyse kan verder onderzoek niet verantwoorden. Om die reden is er **geen programma van maatregelen** opgesteld.

¹ CLAESEN 2018.

Bepalingen inzake toevalsvondsten

Indien tijdens de uitvoeringswerken toevalsvondsten worden gedaan, is de melding ervan wettelijk verplicht volgens artikel 5.1.4 van het onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013.

De vondst moet binnen de drie dagen gemeld worden bij het agentschap onroerend erfgoed. De vondst en haar vindplaats moet beschermt worden tot tien dagen na het vinden. Het agentschap komt zo snel mogelijk ter plaatse om de vondst te onderzoeken. Op basis van dat onderzoek kan de termijn van tien dagen verlengd of ingekort worden. Dit onderzoek wordt gefinancierd door de Vlaamse overheid.

Er worden verder geen afwijkingen voorzien ten opzichte van de Code van Goede Praktijk.

Bibliografische referenties

Agentschap Onroerend Erfgoed 2019: Code van Goede Praktijk voor de uitvoering en rapportage over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 4.

CLAESEN J. e.a., Archeologienota Schoten, Archebo-rapport 2018B30, Kortenaeken, 2018.

ERVYNCK A., DEBRUYNE S. & RIBBENS R. 2015: *Assessment, Een handleiding voor de archeoloog*. Onroerend Erfgoed, Beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed.

HEIRBAUT E. 2021: Een verkaveling aan de Nerviërslei 47 te Schoten. Archeologienota, Lares-Rapport 384, Zandhoven.

VAN GILS M. & DE BIE M. 2006: Steentijd in de Kempen. Prospectie, kartering en waardering van het laat-paleolithisch en mesolithisch erfgoed, *Centrale Archeologische Inventaris (CAI) II. Thematisch inventarisatie- en evaluatieonderzoek*, VIOE-Rapporten 02, Brussel, 7-16.

Lijst van Figuren

Figuur 1: Het plangebied op het Grootschalig Referentie Bestand op schaal 1/1.000 (bron: geopunt)

Figuur 2: Plan van de verkaveling op schaal 1/250 (bron: opdrachtgever)

ATELIER ILSE ROOVERS
ARCHEOLOGISCHE STUDIES

Bergstraat 39

2861 Onze-Lieve-Vrouw-Waver

ilse.roovers@skynet.be